

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3791/2019
03.10.2019. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, др Илије Зиндовића и Божидара Вујичића, чланова већа, у парници тужиље-противтужене АА из ..., чији је пуномоћник Ружица Дугошија, адвокат из ..., против туженог-противтужиоца ББ из ..., чији је пуномоћник Биљана Поповић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права, одлучујући о ревизији туженог-противтужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 151/19 од 23.04.2019. године, у седници одржаној 03.10.2019. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 151/19 од 23.04.2019. године и предмет враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 151/19 од 23.04.2019. године, након отворене расправе, укинута је пресуда Основног суда у Пожаревцу П2 660/18 од 01.02.2019. године (став 1. изреке) и малолетно дете ВВ рођен ...2015. године у ... поверен је мајци АА из ... на самостално вршење родитељског права, па је наложено туженом-противтужиоцу ББ из ... да одмах преда малолетног ВВ тужиљи-противтуженој мајци АА из ... на самостално вршење родитељског права, под претњом извршења а по пријему писменог отправка пресуде. Ставом 2. изреке, обавезан је тужени ББ из ... као отац да на име свог дела доприноса у издржавању сина ВВ плаћа месечно по 8.000,00 динара почев од 23.04.2019. године као дана пресуђења па убудуће и то сваког 01. до 05. у месецу за текући месец, на руке законском заступнику малолетног детета, мајци АА из ... . Ставом 3. изреке, одбијен је део тужбеног захтева тужиље-противтужене да тужени-противтужилац доприноси у издржавању сина ВВ износ од потраживаних 10.000,00 динара до досуђеног износа од 8.000,00 динара, за износ од још 2.000,00 динара месечно, сваког 01. до 05. у месецу на руке законском заступнику мајци АА, а заостале рате почев од 01.02.2019. године па до 23.04.2019. године у року од 15 дана по пријему пресуде, а све под претњом принудног извршења и законске затезне камате на сваки појединачни месечни износ од дана задоцњења, као неоснован. Ставом 4. изреке, уређен је начин одржавања контакта малолетног ВВ са оцем ББ, тако што ће малолетни ВВ проводити сваки други викенд у месецу на начин што ће га мајка одводити у породицу оца где ће проводити време почев од петка у

16,00 часова до понедељка у 10,00 часова, када ће га отац враћати у домаћинство мајке, проводиће пет дана у домаћинству оца за време зимског распуста и 20 дана у време летњег распуста, наизменично верске и државне празнике, почев од Нове године у породици оца, Божић у породици мајке, а дан рођендана први дан у породици оца, други дан у породици мајке, као и за дан Крсне славе оба родитеља и што ће проводити у недељама када не иде у домаћинство оца сваку среду у домаћинству оца почев од 10,00 часова ујутру до 16,00 часова поподне, на начин што ће га отац преузимати из домаћинства мајке и враћати на адресу мајке у одређено време. Ставом 5. изреке, одбијен је тужбени захтев туженог-противтужиоца којим је тражио да се малолетно дете странака ВВ повери оцу на самостално вршење родитељског права, као неоснован. Ставом 6. изреке, одбијен је тужбени захтев туженог-противтужиоца да тужила-противтужена као мајка доприноси издржавању износом од 10.000,00 динара од дана пресуђења па убудуће, све док та обавеза по закону траје или док се не измени или укине и то од 01. до 05. за текући месец, а на руке законског заступника малолетног детета оца, као неоснован. Ставом 7. изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужени-противтужилац је изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 55/14) и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила-противтужена и тужени-противтужилац су из ванбрачне заједнице добили малолетног сина ВВ рођеног ...2015. године у ... . Ванбрачној заједници је претходило забављање око две године пре рођења малолетног ВВ. До трудноће је дошло у време кад је тужила била у четвртном разреду ... школе коју је завршила. Време трудноће провела је у домаћинству својих родитеља. По рођењу ВВ, ванбрачна заједница заснована је у домаћинству туженог-противтужиоца која је трајала до 27.01.2016. године када је тужила напустила туженог због наводног злостављања од стране туженог, а по пријави полицији њене мајке ГГ. Тужила је желела да са собом поведе малолетног ВВ који је тада имао четири месеца, али јој по наводима исте тужени то није дозволио. Тужили-противтуженој је предочено од стране полиције да малолетног ВВ може сутрадан да поведе са собом, али до тога није дошло, па је малолетни ВВ остао да живи у домаћинству оца. Тужила је малолетног ВВ дојила до навршена три месеца, што је утврђено од извештаја лекара специјалисте Дома здравља ... (од 21.11.2018. године), а потом је малолетни ВВ био на адаптираном млеку. Тужила је поднела тужбу дана 28.01.2016. године ради одлучивања о повери малолетног ВВ, дан после одласка из ванбрачне заједнице са туженим. О малолетном ВВ се брине отац тужени-противтужилац. У току поступка прибављени су извештаји од стране центара за социјални рад и то од Центра за социјални рад ... и Центра за социјални рад у ... . Из извештаја Центра за социјални рад ... произилази да тужила поседује родитељске компетенције за вршење родитељског права над малолетним ВВ, да има адекватан услов за одгајање малолетног ВВ и подршку своје примарне породице, оца и мајке, а тужила у оквиру тог стамбеног

простора има собу опремљену за себе и малолетног ВВ. Иначе тужиља-противтужена је усвојено дете, јер се њена права мајка налази у иностранству. Према извештају Центра за социјални рад у ... произилази да и тужени-противтужилац поседује родитељске компетенције за вршење родитељског права над малолетним ВВ и подршку своје породице. Стамбено је обезбеђен у смислу да у оквиру своје куће поседује две собе, кухињу, предсобље и купатило и да ВВ спава са њим у соби. У току вођења првостепеног поступка, затражен је извештај Института за ментално здравље – Клиника за одрасле – Кабинета за психијатрију, па је утврђено да оба родитеља имају очувану родитељску способност и да су способни за вршење родитељског права и да могу да задовоље емоционалне и развојне потребе свог малолетног детета, а да је отац ББ наглашено сензитиван и емоционално нестабилан, а мајка АА емоционално незрела особа са интелектуалним потенцијалом у оквиру категорије "низак просек". Тужиља нема непокретности које се воде на њено име, а тужени има једну парцелу у КО ... у површини од 1.24,21 ар. Тужиља се у међувремену запослила, остварује зараду око 25.000,00 динара, живи са својим родитељима, а тужени је засновао другу ванбрачну заједницу у којој је добио другог сина, а његова супруга је прихватила ВВ.

У циљу да правилно одлучи, шта је у најбољем интересу малолетног ВВ, ком родитељу да повери вршење родитељског права, суд је затражио да се усагласе мишљења Центра за социјални рад у ... и Центра за социјални рад у ... . Међутим, центри нису успели да усагласе своје мишљење јер је Центар за социјални рад у ... мишљења да је у интересу малолетног ВВ да мајка врши родитељско право, док је Центар за социјални рад у ... мишљења да отац тужени ББ треба самостално врши родитељско право. Првостепени суд је поред осталих изведених доказа одлуку о поверавању малолетног детета засновао и на мишљењу Комисије вештака Института за ментално здравље у Београду који је проценио да оба родитеља су способна да на адекватан начин препознају потребе свог малолетног детета, с тим што је код туженог ББ констатована одређена емоционална нестабилност, а код мајке емоционална незрелост и интелектуални потенцијал у оквиру категорије "низак просек". Мајка тужиље-противтужене је пријављивала туженог-противтужиоца за насиље у породици над тужиљом, али у току даљег поступка је утврђено да тог насиља није било. У току трајања поступка усвојена је привремена мера у погледу виђања малолетног ВВ од стране тужене-противтужиље и боравка малолетног ВВ код тужиље у одређеном периоду. Иако је било проблема у остваривању контакта између тужиље као мајке и малолетног ВВ, тужени је показао адекватну сарадњу прихватио значај мајчине фигуре у одржавању контакта и виђања малолетног ВВ са мајком пружајући му подршку у одвајању и успостављању контаката са мајком и када је дете исту одбијало и изналазио путеве да безболно оствари то виђање. Тужиља-противтужена је напустила домаћинство туженог-противтужиоца 27.01.2016. године и од тада све до одлуке суда није виђала малолетног ВВ, а при томе тужени није забрањивао да дете виђа нити да долази у то домаћинство. Тужени истиче да је до сукоба између њега и тужиље долазило због утицаја АА родитеља који су очигледно вршили притисак да они заједно живе у ... са њима. Након напуштања домаћинства туженог од тужиље-противтужене, највећу бригу и пажњу поред тужиоца везано за малолетног ВВ преузела је ББ мајка. У току поступка саслушани су и одређени сведоци, утврђено је да се малолетни ВВ адаптирао на услове у породици ББ где се осећа сигурно и безбедно и одраста поред брата од стрица са којим има изразито близак однос емотивно је везан за истополног родитеља (позитивна идентификација). У задовољавању потреба упућен је на оца и

баку, а отац препознаје све његове потребе, начине и навика у задовољавању истих у вршењу родитељског права.

Ценећи изведене доказе, апелациони суд је нашао да је у најбољем интересу малолетног детета да се вршење родитељског права над њим повери тужиљи противтуженој мајци АА. Суд налази да је то у интересу ВВ правилног емоционалног развоја јер је најбоља емоционална веза између мајке и детета која је неопходна у старосној доби у којој се малолетни ВВ налази. Тужилца је способна да задовољи све потребе малолетног детета, а при свему томе суд је узео у обзир старост детета чињеницу да га тужилца није напустила већ је напустила туженог и да је у интересу малолетног детета да родитељско право над њим врши мајка при околности да је отац сада у обавези да води бригу о другом детету, беби од пар месеци, па је сходно члану 272. став 3. ПЗ донео одлуку да се поред повере детета мајци овде тужилци, малолетни ВВ одмах преда на самостално вршење родитељског права његовој мајци АА, а везано за одлуку у погледу обвезивања туженог-противтужиоца да доприноси издржавању малолетног ВВ суд је нашао да су потребе малолетног ВВ 12.000,00 динара, па је обавезао туженог-противтужиоца да доприноси издржавању малолетног ВВ у висини од 8.000,00 динара месечно, док је у преосталом делу тужбени захтев тужилце-противтужене одбио као неоснован, а одбио је и противтужбени захтев туженог ВВ везано за захтев да се малолетни ВВ повери њему на самостално вршење родитељског права и да се обавезе тужена да доприноси издржавању малолетног ВВ. Одлуку о трошковима поступка суд је донео сходно одредби члана 207. ПЗ.

По оцени Врховног касационог суда, у овој правној ствари апелациони суд је пошао од погрешне примене материјалног права, што је за последицу имало непотпуно утврђено чињенично стање, а што је узроковало и доношењу незаконите пресуде.

Наиме, стоји чињеница да је пресуда првостепеног суда већ једном била укидана од стране Апелационог суда у Крагујевцу и да је након тог укидања изведен одређени број доказа. У току трајања поступка, а које је одређене доказе изводио апелациони суд утврђено је да је центар за социјални рад у ... дао предлог да се вршење родитељског права над малолетним ВВ повери мајци овде тужилци, док је Центар за социјални рад у ... мишљења да вршење родитељског права над малолетним ВВ треба да буде поверено туженом – оцу малолетног ВВ. Иако је покушано усаглашавање мишљења назначених центара, оба центра су остала при својим мишљењима, а Институт за ментално здравље Клинике за одрасле, Кабинета за судску психијатрију је дао процену родитељских капацитета родитеља малолетног ВВ у погледу способности за вршење родитељског права, али није определио који је родитељ адекватнији за вршење назначеног родитељског права над малолетним ВВ.

Разлоге у погледу своје одлуке које даје другостепени суд, по мишљењу Врховног касационог суда нису довољно прихватљиви. Наиме, другостепени суд је при таквом утврђеном чињеничном стању применио материјално право, а да по мишљењу Врховног касационог суда чињенично стање није било довољно утврђено. У току трајања поступка утврђено је да одређени наводи које је истицала тужилца нису доказани (да је било насиља од стране туженог, а које насиље је пријавила њена мајка). При таквој ситуацији, имајући у виду понашање тужилце при обављеном разговору у присуству радника центара за социјални рад (одређена незаинтересованост за дете), неусаглашена мишљења два центра за социјални рад и један неутрални налаз Института за ментално здравље Клинике за одрасле – Кабинета за судску психијатрију било је неопходно да се одреди посебан тим стручњака састављених од неуропсихијатара, клиничког психолога и дечјег психолога, који би након сагледавања

целокупне ситуације дао свог стручни налаз и мишљење у погледу утврђивања чињеница шта је најбоље у интересу малолетног ВВ, тј. којем родитељу би требало бити поверено вршење самосталног родитељског права над ВВ. Другостепени суд посебно истиче чињеницу везано за узраст малолетног ВВ налазећи да очекивана емоционална размена између мајке и детета је неопходна у овој старосној доби у којој се налази малолетни ВВ. Међутим, такав закључак и чињеница да је тужени добио другог малолетног сина из друге заједнице не може априори створити закључак да тужени неће имати могућност да се у довољној мери посвети одгоју малолетног ВВ, као ни став нижестепеног суда да ће за правилан психофизички развој и потребе малолетног ВВ бити боље развијени уз постојање ближег односа са мајком чијег присуства је лишен дужи временски период и да ће на такав начин малолетни ВВ уз одржавање контаката са оцем развијати и даље емотивне односе и везу са оцем, братом по оцу и породицом очевог порекла. Ови разлози нису довољни да би се могла прихватити оваква одлука нижестепеног суда, већ се чињенице у погледу правилног утврђења и свеобухватније анализе, шта је у најбољем интересу малолетног ВВ тј. којем родитељу поверити вршење родитељског права морају утврдити на адекватнији, стручнији и детаљнији начин.

У поновном поступку, нижестепени суд ће имати у виду констатације Врховног касационог суда изнете у ревизијској одлуци, на свеобухватнији начин правилно утврдити чињенично стање, и након правилне оцене изведених доказа донеће одлуку у складу са законом.

Из напред изнетих разлога применом члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа
судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић